

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterretninger

om

Borgerdydsskolen paa Christianshavn

i Skoleaaret 1842—43,

udgivne

af

Mag. M. Hammerich,
Skolens Forstander.

Indbydelseskrift

til

den aarlige Hovedexamen

fra 14de til 19de Juli 1843.

Kjøbenhavn.

Trykt i Bianco Lunos Bogtrykkeri.

Efterretninger om Borgerdyds-skolen paa Christianshavn.

Juni 1843.

Det nu forløbne Skoleaar er Alt gaaet sin uforandrede Gang efter de Grundsætninger, som ere udtalte i Programmerne for 1840—42, og for største Delen ved Hjælp af det ældre Lærerpersonale. Men der er skeet een stor Forandring, at den Mand, der har udtalt hine Grundsætninger og samlet de Kræfter, der endnu virke for Skolen, pludselig blev bortrevet i sin kraftigste Alder. Det Bærf, hvortil han i sit foregaaende Liv havde forberedt sig, og hvorpaa han i de sidste 12 Aar arbejdede med Trofskab og Nidhjærhed, det overlever ham og maa vidne om ham. Men Meget laae endnu i Spirer, og kun naar vi Alle, til hvem han har efterladt det, Lærere, Disciple, Forældre, arbeide med samme Nidhjærhed og med samme Betsignelse, vil det blive klart, hvad han har udrettet.

Sidst i November 1842 blev Dr. N. B. Krarup fengeliggende. En langvarig Søvnløshed bebudede, at Sygdommen vilde blive alvorlig. Da hans Tilstand forværredes, blev jeg, Mag. Art. Martin Hammerich, Discipel af Skolen og siden Lærer i den, fra flere Sider anmodet om at varetage dens

midlertidige Bestyrelse, og samtidig yttrede Dr. Krarup det Dnsfe, at jeg skulde overtage den ved hans mulige Afgang. Den 6te December vare Symptomerne meget alvorlige, og næste Morgen maatte Disciplene underrettes om, at Skolen var udsat til den 12te. Denne Mellemtid benyttedes til at forberede Underviisningens Fortsættelse i et andet Lokale. Da Omflytningen netop var tilendebragt, døde Dr. Krarup Løvedagen d. 10de December Kl. 2½ om Eftermiddagen.

Den 12te var der atter Skolegang i den gamle Leilighed. Fredagen d. 16de blev Dr. Krarup begravet. Paa Skolepladsen under et Sørgepaulun stod Kisten, behængt med Krands, som de ældre Classer havde bragt. Børnene, af hvem største Deelen fulgte, stillede sig i 2 Halvkredse til begge Sider, bag dem det talrige Følge af Frivillige. Efterat Basuner fra Frederiks-kirkens Taarn havde blæst Choralen: „Hvo veed, hvor nær mig er min Ende“, affang et Chor af Disciplene nogle Vers af Krossing til samme Melodi. Derefter fremtraadte en af Krarups Venner fra de første Studenterdage, Pastor Münster, og holdt en Rigtale over ham. Prof. Madvig gav en Skildring af den Afdødes Værd, hans lykkelige Erkjendelse af sit Maal og sin Begrænsning, hans uroffelige Fastholden ved de Ideer, som det var hans Livs Opgave at forfølge. Sidst talte Pastor Møhl nogle Afshedsord som den Afdødes Frænde. Derefter blev Kisten af ældre Dimmitterede fra Skolen og Disciplene i dens øverste Klasse baaret til Frelsers Kirke, fulgt af de flere hundrede Disciple og den øvrige Ligstare. Provst Schack holdt en kort Ligprædiken fra Choret, og Disciplene affang nogle Slutningsvers, hvorpaa Kisten blev baaret ud paa Kirkegaarden og sænket i Graven.

Venner og Disciple ønskede at reise den Afdøde et Minde og bleve enige om, at det helst maatte bestaae i en Afbildning. Ved Sammenstud bleve de fornødne Midler snart bragte til-

veie, og det er lykkedes Billedhugger Christensen meest efter Hukommelsen at gjengive hans Træk i en vellignende Büste, der udført i Marmor er bestemt til at opstilles i Skolens Lokale. Hvis fremdeles Dr. Krarups efterladte Papirer i Forbindelse med de mundtlige Efterretninger yde tilfredsstillende Stof, har en af hans Venner paatænkt en Levnetsbeskrivelse over ham, der da hermed vilde komme til at omhandle det vigtigste Udsnit af vor Skoles Historie. Hvad der er almindelig bekendt og almindelig anerkjendt, skal jeg her ikke gjentage, men gaae over til at berette, hvorledes vi have stræbt at fortsætte hans Gjerning.

J Overensstemmelse med de Bedkommendes Ønske overtog jeg Skolens Bestyrelse strax efter Dr. Krarups Død. Til Forældrene henvendte jeg mig i et trykt Brev af 12te December, til Lærerne paa en Lærerforsamling, hvor jeg udtalte det Ønske, at Alt indtil videre skulde fortsættes aldeles i de gamle Former. Efter en i Januar affluttet Overenskomst om Bederlag for Skolebygningen tilligemed Skolen og den dertil knyttede Pensionsanstalt, blev dette mig afftaaet fra 1ste April sidstleden.

At Alt hvad der hører til Skolens Forretningsorden var ligesaa klart og overskueligt, som det var vel betænkt og fra alle Sider blev overholdt, gjorde det let for mig at finde mig tilrette i min nye Virkefreds. Den Reformerer og Organiserer, som pleier at være en ny Bestyrers første Arbejde, og som han ofte — tildeels forat erobre den offentlige Mening — kan være nødt til at foretage før han er bleven tilstrækkelig bekendt med de givne Forhold og de givne Personligheder, var her ufornøden. Forat lette Oversigten over hvad der foregaaer i Skolen, fandt jeg kun Anledning til, foruden Classerprotokollerne over Glid og Dpsørsel og Marsberetningen med Lærernes ud-

forlige Vidnesbyrd om hver enkelt Discipel, at indrette en Lectie og for hver Classe, hvori Lærerne eller Ordensburen optegner, hvad der er læst og af skriftlige Arbejder udført i den forløbne Maaned, og for de høiere Classer indfører Opgaverne i dansk Stil samt, forsaavidt der gives fælleds Opgaver, i mundtligt Foredrag; paa det sidste Blad indføres tillige hver enkelt Discipels maanedlige Hovedcharakter, hvis Stigen og Synken saaledes er let at overse. Naar der, som vi tilsigte, i Begyndelsen af det nye Skoleaar ved fælleds Hjælp er lagt en fast Plan for Underviisningen indtil næste Hovedexamen, ville disse Maanedsoptegnelser paa flere Maader vise sig tjenlige.

Ved Siden af saadanne til den ydre Organisation hørende Forbindelsesmidler skal det fremdeles være min Bestræbelse end mere at fremhæve dem, der grunde sig paa de Personligheder, Skolen bringer sammen, forat den Aand, der bejjæler Lærerne og Bestyreren, Classerne og deres enkelte Disciple, mere og mere kan blive en Fælledsaand og som saadan vende tilbage til alle de Enkelte, fra hvem den udgik, og navnlig forat Autoritets- og Pietets-Følelsen, som een af de Hovedformer, hvorunder en Skole maa udvikle sin Fælledsaand, kan meddele sig i den for vor Skole naturligste Skikkelse. I denne Retning har jeg troet at gjøre den sikreste Begyndelse med almindelige Lærersamlinger, hvor de øvre og nedre Real- og Latin-Classers Lærere samles forat deeltage i Overveelsen af Skolens Anliggender og indbyrdes udtale deres Grundsætninger. Slige Møder vare hidtil sjældnere i vor Skole, fordi de Censurforretninger m. m., der andensteds optog dem paa en Tid, da man her i Landet ikke forstod sig paa Forsamlinger, ikkun syntes at give de Tilstedeværende liden Erstatning for den Tid, der medgik. Men flere af Lærerne kom mig imøde og næsten i Forkjøbet med Anmodning om at

foranstalte jevnlige Sammentømster, og Alle have ved Deeltagelse og Medvirkning givet Møderne Betydning. Tilbeels forat samle Stof til Forhandlingerne har der siden Nytaar hængeligget en alene for Skolens Lærere tilgjængelig Optegnelsses bog, hvori de opfordredes til at meddele allehaande Anfør paa det Bestaaende, Forslag til Forbedringer, Bemærkninger om enkelte Classer osv. Hvad der heraf er skiftet til at foredrages paa de almindelige Møder bliver oplæst af den Andragende og taget under Overveielse. Ogsaa andre Skolespørgsmaal bringes i Dmtale. Af hvad der siden forrige Møde er foretaget fra Bestyrelsens Side giver jeg en motiveret Fremstilling og forelægger de mere indgribende Foranstaltninger, der maatte være paatænkte. Desuden oplæser jeg ved Begyndelsen af hvert Møde det forriges Forhandling, hvilke jeg med saameget mere Omhu søger at redigere, som der ikke gives noget bedre Middel til at undergrave de almindeligste Fordomme mod slike Forsamlinger. Møderne afholdes sædvanligviis een Gang om Maaneden, og paa Jndbydelsen, der nogle Dage i Forveien circulariserer til Paategning, ere Forhandlingsgjenstandene angivne.

Som Middel til at forbinde Disciplene nøiere med Lærerne og Skolen i det Hele, er der fremdeles paatænkt for en Tid at indføre et særegent Classetilsyn. De nærmere Bestemmelser herom, der fremgik af Forhandlingerne paa et Lærermøde og forelagdes det næste, har jeg affattet saaledes:

„For lettere at iagttage Disciplenes Tilstand og varetage deres Lary saavel i intellectuel som i sædelig Henseende, forat skaffe Skolens Bestræbelser Indgang hos dem og bortrydde de mulige Misforstaaelser mellem den og dem, og for gjennem enkelte af deres Lærere at bringe dem i et nøiere Tillids og Billigheds Forhold til Lærerne i Almindelighed, end man efter vore Skolers fra forrige Tider nedarbejdede Traditioner tør vente udviklet af sig selv, anmodes for enhver Klasse een

af dens Lærere, der ifølge sine personlige Sympathier, sit Lærefags Bestaffenhed og sine Timers Antal fortrinlig maatte egne sig hertil, om at virke i Egenkab af Classelærer. Uagtet han nemlig, ligesom enhver af Lærerne, har en almindelig Opfordring til at fremme de samme Diemed, kan den særskilte Opfordring ikke anses for overflødig, da han ellers i mange Tilfælde vilde kunne befrygte Skin af at fremtrænge sig paa de øvrige Læreres Beføstning eller at indblande sig i Bestyrelsens Anliggender, ligesom det Forhold, hvori han muligviis staaer til flere Classer paa eengang, let kunde forhindre den Concentration af hans Opmærksomhed, der er en Betingelse for, at han kan udrette noget Betydeligt i denne Retning.

3 Overensstemmelse med den ovenfor angivne Hensigt er Classelæreren særlig opfordret til at skaffe sig Kundskab om sin Klasse ikke alene ved jevnlige Estersyn af dens Protokol, men endnu mere ved Forespørgsel hos dens Lærere og Samtaler med Disciplene selv, naar han finder Anledning til enten at indlade sig med dem paa Skolen eller at see dem hos sig i sit eget Hjem. Huusbesøg i deres Hjem vilde derimod under de givne Samfundsforhold være paafaldende eller endog stødende for de Bedkommende og høist sjelden føre til nogen nærmere Forstaaelse, hvorfor de ikke kunne ønskes foretagne paa Skolens Vegne uden efter Anmodning af Forstanderen. Underviisningens Plan, Skolearbejdernes Fordeling, de til Ordens Vedligeholdelse sigtende Bestemmelser, saavel som Disciplenes Flid og Fremgang i alle eller i enkelte Fag, deres særegne Anlæg og Interesser eller Tugnemhed og Antipathi, deres Charakter og Opførsel, deres meer eller mindre gunstige udvortes Wilkaar, deres Forhold til Meddisciplene og Indflydelse paa Classens Tone, alt dette har ligemeget Krav paa hans Opmærksomhed. Men idet han gjør sig bekendt med Classen i det Hele og med alle dens enkelte Disciple, vil han tillige have den bedste Leilighed til at

opdage Mangler og Savn, Dnster og Besværinger, Fordomme og Misforstaaelser, som nødig skulde forblive uændsede. Og alle disse Jagttagelser vil han nu søge at gjøre frugtbare for Skolen enten umiddelbart ved egen personlig Indvirkning paa sine Disciple, hvem han i Reglen vil have megen Leilighed til at paavirke (saar han ogsaa ofte vil kunne være Forstanderen behjælpelig, saasom i de yngre Classer med at antage sig ny tilkomne Disciple osv.) eller middelbart ved at meddele dem til Forstanderen eller til vedkommende Lærere, der kunde attraae hans Oplysninger, eller ved at fremsætte dem paa Lærermøderne, hvor Beretninger eller leilighedsviis fremkaldte Oplysninger fra Classelæreren ville tjene til at udbrede rigtigere Forestillinger om den Skole, for hvilken Lærerne arbejde hver i sin Kreds, og ofte ville afgive vigtige Bidrag til Forhandlingerne. At han derimod som Classelærer ikke vil indtræde i noget nyt udbortes Myndighedsforhold til Disciplene, end sige til sine Medlærere, følger af den Lighed mellem Lærerne indbyrdes og den Eenhed i Bestyrelsen, der bør udgjøre Grundtrækkene i en Skoles Forfatning. Men naar han erindrer, at hans Virksomhed ikke bestaaer i nogenomhelst ydre Fremtræden og at den aldeles beroer paa den Tillid og Velvillie, han kan afvinde saavel Lærere som Disciple, vil han ogsaa vide at indrette den saaledes, at han fra alle Sider kan finde den Medvirkning, der vil gjøre den let og behagelig for ham og frugtbart for Skolen."

Ved at forfølge den ved disse Foranstaltninger antydede Retning haabe vi tillige middelbart at fremme den Eenhed i Landsudviklingen, som Skolen især opnaaer ved at lade Undervisningen meddele efter een Plan, efter fælleds Lærebøger og af fælleds Lærere. Iblant de Dannelsesmidler, der ere bereg-

nebe paa hele Skolen i Almindelighed, fortjener Discipelbibliotheket særskilt Dmtale. Fra een Side betragtet viser vel en saadan Indretning bort fra Skolen, ved nemlig at opfordre til Læsning uden Lærer, uden Lectie, uden Prøvelse. Imidlertid bør man uden Tvivl erkjende det for et Hovedfortrin ved det nyere Skolevæsen, at det ikke længer gjør Fordring paa eller giver sig Mine af at opsluge hele BARNETS Liv fra Indtrædelsen i Skolen indtil Udtrædelsen, men er villigt til udtryffeligt at indrømme, at der af BARNET selv, af Forældrene og af de Skjæbner og Indtryk, som intet Menneſke kan lede, maa gjøres endnu Meget; og en af de nyere Foranstaltninger, som først indførtes her i Skolen, nemlig den „sammenhængende Skoletid“ *), synes mig netop at have sin Hovedbetydning

*) Med Hensyn til Rector Jørgensens med megen Barme fremsatte Indvendinger (i Fædrelandet for 20de Febr. 1843) maa jeg, næst at henvise til Dr. Krarups Program for 1841, især fremhæve, at der, vel ikke i Provinds-skolerne men hos os, kun ved sm. Skoletid opnaaes det Gode, at de fleste Børn kunne holde Maaltid i Selskab med deres Forældre og uden dagligt Fastværk. At mange Lærere trættes ved at undervise 4—6 Timer i Træk, kan neppe gjælde som Indvending ved de kongelige Skoler, hvor det ikke paalægges Lærerne at undervise 6 Timer paa een Dag, saaat der altsaa hver Dag kan tildeles dem een eller flere Mellemtimer, men endnu mindre ved de private Skoler, hvor enhver Lærer kan ansættes til faa eller mange, adskilte eller sammenhængende Timer, alt efter hans Lærefags og hans Arbejdskræfters Bestaaenhed. Hvad der endelig i stærke Udtryk siges om den Fare, der truer de ufødte Slægter, naar den nuværende Generation undervises i 6 Formiddagstimer istedenfor i 4 Formiddags- og 2 Eftermiddagstimer, kan jeg ikke ansee for Andet end en rhetorisk Omskrivning af den Paastand, at dette er skadeligt for Sundheden; thi Alt hvad der er usundt for vor Slægt virker for saa vidt og i samme Grad ogsaa fremad paa den næste. Men ligesom jeg ikke har opdaget Symptomer paa Overanstængelse, har jeg heller ikke ved Eftertanke og Samtaler med Læger kunnet komme til anden Overbeviisning, end at Deeltagelsen i en og anden Eftermiddagsglæde, hvortil der maatte være Tid og Leilighed, og Fritagelsen for

derved, at den for de yngre Disciple overlader Forældrene, for de ældre dem selv de til Forberedelse og Adspredelse bestemte Timer som et sammenhængende Tidsrum, der kan inddeles efter Omstændighederne, og ikke som Mellemtimer, der paa begge Sider støde tæt op enten til Skoletiden eller til Sengetiden. Saaledes finder et Discipelbibliotheks Bestaaen sit Forsvar i en af det nyere Skolevæsens Grundsætninger. Men imedens det opfordrer til frivillig og selvvalgt Hjemmelæsning, understøtter det paa den anden Side ogsaa Skolens Stræben efter Genhed i Dannelsen ved at anvise Alle det samme Udvalg af Skrifter og derved forskaffe dem et Fællesskab i Reminiscenser, som gjør deres gjensidige Meddelelser baade hurtigere at fatte og indholdsrigere. Vår Skoles Bibliothek, hvorpaa der i mange Aar er samlet, er ret vel besat og vil stadig blive forøget med bestemt Hensyn til et Discipelbibliotheks Tærv; det benyttes saa meget, som man kan ønske. Dets Indtægt er Laanernes Bidrag (3 Mk. halvårlig) og det Indskud, som enhver ny Discipel erlægger, naar han indkommer i en anden Klasse end Forberedelsesklassen; dette Indskud er 2 Rbd. for den, der optages ved Skoleaarets Begyndelse, og 3 Rbd. (for 5 Rbd.) for den,

daglig at løbe lige fra Bordet til Skolen, komme den legemlige og sjælelige Sundhed mere til Gode end de 2—3 Mellemtimer om Middagen, hvis sædvanlige Anvendelse er mig i frisk Minde fra min egen Skolegang. Imidlertid bør der naturligvis ikke studeres 6 Timer i Træk uden Afbrydelse. Hos os er derfor foruden Skrivning og Tegning ogsaa Gymnastik og Svømming (altsaa i de yngre Classer indtil 9 Timer ugentlig) indlagt imellem de andre Undervisningstimer, og efter hver Time er der et Ophold af 10 Minutter, hvori der kan leges, spises og samtales paa den frie Skoleplads, medens tillige Classerne blive udlustede. Kun maa jeg ved denne Leilighed minde om, hvor vigtigt det derfor ogsaa er, at Disciplene holdes til at benytte disse Dieblitte efter deres Bestemmelse og saa sjelden som muligt medbringe Anmodning fra deres Forældre om at lade dem blive oppe fra Legepladsen.

der optages paa enhver anden Tid. Ublaant skeer for Tiden 4 Gange om Ugen*). Til Anviisning for Laanerne har Bibliothekaren, Hr. Cand. theol. Wagtmann, fremhængt Lister over Bøgerne, saaledes fordeelte: Eventyr og Smaaforetællinger, belærende Børneskrifter, Billedbøger; Digte, Digtninger, Skuespil, samlede Digtværker; Romaner, Noveller, Fortællinger; historiske Skrifter, Levnetsbeskrivelser; Geographi, Reisebeskrivelser og Naturskildringer, Naturhistorie og Naturlære; Grammatik, Rhetorik, Litteraturhistorie, Oldkyndighed. Til yderligere Veiledning har jeg udarbejdet en Liste over de Arbejder af danske og fremmede Digtere, som især anbefales; de ere inddeelte i tre Grupper: for de Yngste (Børneeventyr, Meget af Jngemann osv.); mellem 12te og 16de Aar (af W. Scott, Dehlenschläger, Schiller, Holberg osv.); mellem 14de og 18de Aar (foruden de forrige tillige Endeel af Baggesen, af Göthe, af Shakespear, Hverdagsnovellerne osv.). Denne Liste tilligemed en lignende over de populær-videnskabelige Skrifter vil blive fremhængt i næste Skoleaar.

Af nye Underviisningsgjenstande har jeg siden Mai Maaned indført Sang, der behandles paa 2 forskjellige Maader. I Forberedelsesklassen og 5te B anvendes hertil tvende af de egentlige Timer. Læreren (Hr. Cand. theol. Th. Fenger) foresynger letfattelige Vers, som Billemoes, Tommeliden o. d., og lader Alle synge med saagodt de kunne, indtil de saavidt muligt have Texten og Melodien inde. Da slike almindelige Syngetimer, naar man lader dem indtræde itide, maae bidrage meget til at vække den musikalske Sands hos Børnene og udvikle deres Stemmer, ønsker jeg at udstrække dem idetmindste til den følgende Klasse. Men i de høiere Classer at lade alle Di-

*) Jeg agter efter Overlæg med Bibliothekaren at foretage nogle Smaaforandringer ved Ind- og Udlæringen.

disciple, selv de afgjort unufikalske, deeltage i Sangunderviisningen, er kun til Standsning, Forstyrrelse og Rjedsommelighed for de Musikalske og kan let forvandle det Hele til Fjas. Derfor er der for de høiere Classer under Et indrettet særskilte Dvølfser, hvori de af Disciplene, der have nogenlunde udviklet Gehør og Syngestemme, kunne deeltage uden Betaling. Maalet er at lære fleerstemmig at udføre danske, svenske og fremmede Folkeviser, Nationalsange og andre, hvori Melodien er tiltalende og Harmonien simpel. Texten, der saavidt muligt beholdes i Grundsproget, maa Enhver lære udenad; ligeledes maa han selv affribe sin Stemme, og det var at ønske, at han i Hjemmet kunde faae den ringe Anviisning, der behøves til at lære den correct. Denne Underviisning, der samler Disciple af forskjellige studerende og Realeclasser om en af de faa aandelige Interessers, de kunne dyrke i Fælledsskab, er hidtil meddeelt 2 Gange om Ugen i Timer efter Skoletiden af Hr. Cand. theol. Borup, Medlem af Studenter=Sangforeningens Bestyrelse. Naagtet kun de færreste Disciple kunne blive activ deeltagende, haaber jeg dog paa flere Maader at kunne inddrage Sungen i vor Skoles Samfundsliv.

Af andre staaende Underviisningsgjenstande ere ingen nye paataenkte. Derimod ønsker jeg leilighedsviis at lade en eller anden Kundskab, der henhører under den almindelige Dannelses, men ligger udenfor de bestemte Lærefag, meddele i nogle Timer ugentlig udenfor Skoletiden, men saaledes, at det hele Cursus kan være affluttet i et Par Maaneder. Paa denne Maade haaber jeg engang i det kommende Skoleaar at faae indrettet et ganske kort Cursus i Svensk for dem af de ældre Disciple (og af Lærerne), der maatte have Tid og Lyft til at deeltage. At optage Svensk som et særskilt og staaende Lærefag i Skolen, kan jeg ingenlunde finde hensigtsmæssigt.

Om den egentlige Skoleunderviisning kan jeg fatte mig saa meget kortere, som denne den vigtigste Deel af vor Skoles Virksomhed er meest bekendt og jeg idetmindste i de studerende Classer har søgt at vedligeholde baade Aanden og Formen som jeg forefandt dem. At der, naar Disciplenes Omflytning er foretagen, vil blive holdt almindelige og engere Lærerforsamlinger om Underviisningsplanen for det nye Skoleaar, er allerede sagt. Blandt Forholdsregler, der, forsaavidt de givne Forhold tillade det, lidt efter lidt ville blive videre gennemførte, har jeg paa en af de første Lærerforsamlinger henledet Opmærksomheden paa Læreren mundtlige Underviisning*) og paa en nærmere Sammenbragen af Læregjenstandenes beslægtede Elementer, der i sin Tid turde lede til Forandringer deels i Schemact, saa at de forskjellige Fag blive mere fremhævede hvert i sin Klasse, deels i Lærerbefættningen, saa at samme Lærer saavidt muligt overtager flere Fag i een Klasse. Allerede nu følges denne Grundsætning, forsaavidt flere af Lærerne, der i samme Klasse have Lærebog og Bibelhistorie, Arithmetik og Geometri osv., skifteviis fremhæve det ene Parti af deres Lærefag uden dog aldeles at forlade det andet; saaledes har jeg med øverste Klasse læst de romerste Antiquiteter ikke, som før skete, 1 Time ugentlig hele Aaret, men 1 Time daglig, indtil et Hovedaffnit var fuldendt. Thi om man end ikke egentlig glemmer i de 6 Dage hvad man har lært den 7de, vil altid Meget af Forestillingernes Slutningshaftighed gaae tilspilde i det tomme Rum istedenfor, medens Indtrykket endnu er friskt, at forbinde og gjensidig befæste de beslægtede Forestillinger.

Af Skolens 15 Classer ere foruden Forberedelsesclassen

*) See min i 1841 udgivne Afh. om det mundtlige Foredrag Pag. 43—46.

tillige 3te (B og A) og 4de (B og A) fælleds Underclasser, hvorfra nu Disciplene ved Opfytning enten gaae over i 4de studerende eller i 3die Realclassse. Om de egentlige Realclasser (1ste, 2den og 3die) har jeg følgende at bemærke. Vi have bestandig havt for Nye, at deres Opgave deels er at udvikle Manden i en anden Retning, deels at afflutte Dannelsen i kortere Tid, end de studerende Classer, men at hine saavel som disse ikke saa meget skulle gaae ud paa at meddele umiddelbart nyttige Kundskaber og umiddelbart brugbare Færdigheder, som paa at udvide Synskredsen og Kundskabsmassen, udvikle Evnerne og Interesserne saaledes, at den, der med Held har gaaet Realskolen igjennem, let kan finde sig hjemme i de Livsstillinger, hvortil den forbereder. Præster, Jurister og Læger blive ikke fra Smaa oplærte i 3 forskjellige Specialskoler, hvori respective Theologi, Lovkyndighed eller Medicin ere Hovedfagene, men i fælleds Latinskoler, hvor fremfor Alt: de døde Sprog blive dyrkede. Saaledes har ogsaa den nyere Tid skaffet Realskoler tilveie, hvori de, der med Tiden ville opoffre sig til Handel, Fabrikdrift, det høiere Agerbrug, fortsagt til Fag, der nærmest hvile paa en polytechnisk Grundvold, kunne erholde en fælleds forberedende Dannelse, istedenfor fra Barnsbeen at forpligte sig til een bestemt Livsstilling og tilmed blive borneerte ved en Specialdannelses Ensidighed. Men disse Skoler nyde ikke den samme Agtelse som Latinskolerne, hvilket navnlig yttres sig derved, at ikke sjelden endog velbegavede Disciple pludselig tages ud, naar de skulle confirmeres eller kunne faae en Ansættelse, uden at enten Forældre eller Principaler spørge om, hvorvidt deres Skoledannelse er fuldendt; og hvorledes dette virker saavel paa de Udgaaende som paa de Efterblivende, er begribeligt. Som Middell eller idetmindste

som Protest herimod har jeg allerede tidligere*) haft Leilighed til at foreslaae, at der i Vidnesbyrdet for de Udgaende skulde lægges Eftertryk paa, hvorvidt og hvorledes de have bestaaet en Afgangsprøve i øverste Realklasse, og i Dvercensstemmelse hermed bliver her i Skolen (see Progr. for 1841 Pag. 62) et fuldstændigt Modenhedsbeviis kun meddeelt dem, der ved sidste Marsexamen i den nævnte Klasse have faaet idetmindste mg til Hovedcharakteer. Hvis de andre Realskoler følge en lignende Forholdsregel, vil allerede dette lidt efter lidt vise sig virksomt. Men endnu virksommere vilde det være, om det Offentlige her som ved de lærde Skoler paatrykte Afgangsprøven sit Stempel. Og dette synes lettest at kunne iværksættes ved den saakaldte almindelige Forberedelsesexamen for Polyteknikere, danske Jurister, Pharmaceuter, Veterinærer og Forststuderende, hvilken Examen efter nogle Uvidelser og Forandringer, hvorpaa der nærmere kan anrages, kunde blive for Realskolerne hvad examen artium er for de lærde Skoler. Endog som den nu er indrettet, maa jeg ansee det for et Gode for Realskoler, om det blev almindeligt, at de Udgaende til egen Betryggelse underkastede sig denne Examen, hvorved der ikke fordres Mere men i de fleste Fag langt Mindre, end hvad der læres i hine.

For indtil videre at bøde paa det omtalte Savn har jeg med Slutningen af hver Maaned ladet de 3 øverste Realklasser, hver i 2 af Underviisningstimerne, underkaste en extemporeret Examen, hvorved jeg selv har været tilstede. 3 Dvercensstemmelse med de tre Grupper af Lærefag, hvori Underviisningen forgrener sig, nemlig: Religion, Historie og Geographi, Tydsk, Fransk og Engelsk, og (de for Realdannelsen karakteristiske Fag) Regning, Mathematik, Naturhistorie og Naturlære,

*) 3 Fædrelandets Søndagsnummer for 2den August 1840.

er der hver Maaned examineret i tvende af de beslægtede Fag; Charaktererne ere regnede tidobbelt.

Ved Fagenes Fordeling i Realclasserne har jeg foruden et Par Smaaforandringer (hvorved f. Ex. 2den og 3die Klasse fik to Timer Tegning istedenfor een) foretaget den Forandring med Sprogunderviisningen i 3die Klasse, at der til Bedste for Modersmaalet nu læses 6 Timer Tydsk og 4 Timer Dansk istedenfor omvendt. Thi det er min Overbeviisning, hvad jeg for har søgt at udvikle*), at man lærer at tænke og udtrykke sig i sit Modersmaal netop ved at lære fremmede Sprog paa en grundig Maade. Derfor har i Almindelighed den, der har gennemgaaet en Latinskole, meest Herredomme over Tanke og Udtryk. Men at lære Latin i Realclasserne kan ikke føre til Maalet; thi man vilde her ikke have Tid og Kraft til at hæve sig synderlig op over det materielle Stof af fremmede Tyd, der i og for sig ikke er dannende. Der maa altsaa bruges et nærmere liggende Sprog, men et Sprog, hvis grammatiske Organisation er tydelig udpræget i Ordformerne, hvis Ordsforraad er grupperet paa en eiendommelig Maade, og som derhos er nogenlunde vel bearbejdet til Skolebrug. Og et saadant Sprog er for os netop det tydske, der tilmed anbefales ved dets Lundsælighed i det dannede Liv. Derfor er der i den nederste af de egentlige Realclasser ansat flest Timer til Tydsk, og det er fornemmelig Læreren i Tydsk (Hr. Stud. theol. H. Petersen) der, til Bedste for hele Sprogunderviisningen, indøver Grammatikkens almindelige Terminologi, hvorved Krossings Schema til dansk Grammatik (3die omarbejdede Udgave) lægges til Grund. Dgfaa den 2den Realklasse har faaet 1 Time Tydsk tillagt, og den 1ste vil faae det i næste Skoleaar.

*) Om det mundtl. Foredrag Pag. 48—53.

Af ubadgaaende Forholdsregler har jeg at meddele et Andragende til Kjøbenhavns Geistlighed om i Sommerhalvaaret at forberede Confirmander om Eftermiddagen, hvilket jeg i Februar d. A. indsendte til Forhandling i næstkommende Præstemøde:

„Jeg tillader mig at henlede den kjøbenhavnske Geistligheds Dpmærksomhed paa et af de faa Berøringspunkter mellem Kirken og Skolen, nemlig Confirmandunderviisningen, hvormed der under de nærværende Forhold er forbunden en Ulempe, som synes at kunne afhjælpes.

I de fleste kjøbenhavnske Skoler for den høiere Dannelse (i Metropolitanskolen, begge Borgerdydsskoler, det v. Westenffe og det Mariboefke Institut o. fl.) er, som bekjendt, Skoletiden sammenhængende, saaat den optager den hele Formiddag. Da nu Confirmanderne altid gaae til Præsten om Formiddagen, maae de forsømme Skolen i alle de Timer, de tilbringe hos Præsten saavel som paa Veien til og fra ham, stundom ogsaa først til Hjemmet, hvor de lægge Skolebøgerne fra sig og eftersee deres Paaklædning; begynder Confirmandunderviisningen først med den 2den Skoletime eller ender den først med den næstsidste, bliver gjerne den første eller den sidste Skoletime forsømt, og ikke sjelden er Underviisningen hos Præsten brugt til Paastud for Skulkerier. Ligesom nu denne, i Confir-mationshalvaaret to Gange ugentlig gjentagne Afbrydelse i Skolegangen i og for sig selv er betænelig, bliver den det saameget mere, som den for de Studerende pleier at indtræffe i den Alder, da der i de fleste Fag, men navnlig i Græsk og Mathematik, endnu arbeides paa det Grundlag, hvorpaa den følgende Underviisning skal hvile; for Realdisciplene i den Alder, da deres Dannelse netop skal fuldendes, men derfor ogsaa saa nær henimod deres Skoletids Dphør, at mange

Forældre i Utide tage deres Børn ud af Realclassen, naar de skulle forberedes til Confirmation.

Den Vanfærlighed, der i en Skole med mange, tilbeels andensteds beskæftigede Lærere er forbunden med at fordele Timerne til Alles Tilfredshed, gjør det umuligt for Skolen nogenlunde at indrette Schemaet for alle de vedkommende Classer med Hensyn til Confirmationsunderviisningen, saameget mere som denne hos de forskjellige Præster afholdes paa meget forskjellige Dage og Timer. Jeg skal derfor tillade mig at udtale det Dulle, som udentvivel deles idetmindste af de ovennævnte Skolars Bestyrere, at den kjøbenhavnske Geistlighed maatte komme overeens om, i Sommerhalvaaret at undervise i Eftermiddagstimer, saaat Forholdene lidt efter lidt kunde ordne sig saaledes, at Børn, der besøge Latin- eller Realskoler, bleve indtegnede til Confirmation i Sommerhalvaaret. At Skoletiden om Sommeren pleier at være forbi Kl. 2, vilde gjøre det muligt aldeles at undgaae de mørke Aftener, der vistnok ellers vilde vække grundede Betænkkeligheder imod en saadan Foranstaltning. Og man vilde uden Tvivl om Eftermiddagen finde Børnene ligesaa vel oplagte for Underviisningen, som nu, da den indtræffer midt i deres Skoletid; idetmindste forudsætter Skolen, at de ere fuldkommen arbejdsdygtige om Eftermiddagen, idet den henviser det Meste af deres boglige og skriftlige Selvarbejde til Hjemmeslid i Eftermiddagstimerne. At der i det Halvaar, de gaae til Præsten, maatte indrømmes dem nogen Lettelse i slike Arbejder, vilde vistnok blive nødvendigt; men her gjaldt det da kun saadanne Arbejder, som de allerede vare istand til at udføre paa egen Haand, og for hvilke af disse de skulde fritages, vilde tilmed Skolen selv kunne afgjøre, medens under de nuværende Omstændigheder Alt berøer paa et Tilfælde.

Hvis Confirmationsunderviisningen skulde lide noget som helst

Albræk ved den foreslagne Foranstaltning, da skal det være langt fra mig at ønske den iværksat. Hvis ikke, da vilde de Dpoffrelser, som dens Iværksættelse i Begyndelsen vilde koste Hovedstadens Geistlige, befrie vore Skoler for en Ulempe, der længe har været dem følelig, men dobbelt følelig, siden man i saamange af dem har indført den sammenhængende Formiddagsunderviisning. Imidlertid er det ogsaa først herved blevet muligt aldeles at see den afhjulpen. Og at Forholdene saaledes have forandret sig, siden — saavidt mig er bekjendt — et lignende Andragende for nogle Aar siden var under Forhandling, lader haabe, at ogsaa Udfaldet denne Gang vil blive gunstigere.

Med disse Bemærkninger indstiller jeg Sagen til den ærede Geistligheds Overveielse og Afgjørelse.

Copenhavn, 12te Febr. 1813.

Erhbødigst

M. H.

Til Gjensvar modtog jeg en Skrivelse fra Hans Høiærværdighed Stiftsprovst Tryde, hvori det hedder:

„Efter det Ønske, som De, Høiærede! havde yttret i Deres behagelige Skrivelse af 12te f. M. blev det ved det sidst afholdte Præstemøde taget under Overveielse, om ikke Confirmationsunderviisningen kunde i hvert Sommerhalvaar gives om Eftermiddagen istedetfor Formiddagen, for derved at afhjælpe den Ulempe, som nu finder Sted for Disciplene i de Skoler, hvor Underviisningen gives i sammenhængende Formiddagstimer, at denne nemlig for disse afbrydes og forstyrres.

Uagtet al Velvillie for heri at komme Deres Ønske imøde, der muligen ogsaa deles af de øvrige Skolebestyrere, der befindes sig i lignende Tilfælde, endstjændt intet saadant Ønske er yttret af dem, fandt dog alle de tilstedeværende Præster, at dette ikke lod sig gjøre. I Almindelighed er Formiddagstiden

den beqvemteste baade for Confirmanderne og Præsterne, for disse sidste tildeels den ene mulige, hvor denne Underviisning kan gives uden idelige Afbrydelser og Opsættelser, som i Eftermiddagstimerne foranlediges derved, at alle Commissionsmøder, alle Huuscopulationer og Vielser, som foretages efter Kongebrev, fast udelukkende berammes til disse. Det vilde derfor ikke være rigtigt at foretage en Forandring i denne Henseende for de Confirmanders Skyld, som udgaae fra hine Skoler, da deres Antal i Forhold til de Dvriges dog kun er lidet, naar det ikke kan undgaaes, at den hele Confirmandunderviisning derved vilde lide. Vi kunne heller ikke opgive den Formening, at de unge Mennesker selv, hvoraf Flere om Sommeren opholde sig med Forældre udenfor Porten, vilde finde det lidet uanstændigt, naar de, efterat de havde bivaanet Skoleunderviisningen i 5 til 6 Timer og nu efter et Par Timers Hvile skulde begynde deres Selvbefjæftigelser, atter skulde forlade Hjemmet forat begive sig til Confirmandunderviisningen, og derfor med mindre Lyst vilde bivaane denne, vel ogsaa hyppigere forsonne den. Da de eneste Eftermiddagstimer, som kunde bestemmes til Confirmandunderviisning, maae være fra 5 til 7, men det i September Maaned allerede bliver dunkelt efter 7, nødsagedes ogsaa de Præster, som give Underviisning for Confirmander af begge Kjøen under Eet, til at foretage en Afskillelse, om ikke Uordener, som bør undgaaes, skulde foresalbe ved Bortgangen.

Det forekom os, at naar Underviisningstiden for Confirmanderne blev af alle Præster foretaget til bestemte Timer, maatte det ikke være ugjærligt at indrette Schemaet for Læregjenstandene saaledes, at de Dvvelser, hvori Afbrydelse var mindre skadelig, faldt i de Timer, hvori Confirmandunderviisningen fandt Sted. Men endstjøndt Fleerheden af Præsterne give denne mellem 12 og 3, var der dog nogle Enkelte, som

dertil havde bestemt tidligere Formiddagstimer, saaat det heller ikke i denne Henseende blev muligt at træffe en Foranstaltning, der kunde stemme overeens med Deres Ønske.

I det den kjøbenhavnske Geistlighed beklager, at den ei har kunnet gaae ind paa Deres Forslag, haabe vi, at De, for hvem det ikke kan være ubekjendt, hvor mange og hvor megen Tid medtagende Forretninger der skulle udføres af os, og hvor vaanskelig det derfor falder at faae saamange Timer i Sammenhæng, som udfordres for at kunne udføre denne vigtige Forretning med fornøden Orden og Nøiagtighed, vil være overbevist om, at det ikke er Mangel paa Villie eller billigt Hensyn til Andre, som har foranlediget denne Bægning.

Kjøbenhavn, 13de Marts 1843.

Med største Høiagtelse

E. T.

Jeg har hermed fuldendt Beretningen om hvad der i Skoleaarets sidste Halvdeel er foretaget eller forberedt, og der staar kun tilbage, at jeg bringer Forældre og Bærger min bedste Tak for den Tillid og Belvillie, de have bevist mig som Forstander for den Skole, der i dette Aar har oplevet og ved deres Medvirkning lykkelig overlevet en truende Katastrophe. Ligesom ikke Faa af dem have meddeelt mig mangt et Bink, som jeg har draget mig til Nytte, nærer jeg det Haab, at de ogsaa fremdeles ville yde mig den Bistand, som ingen Skole kan undvære.

Sidste Efteraar dimitteredes til Universitetet:

- 1) A. P. L. Meinert, Søn af Hr. Grosferer, Borgerrepræsentant og Stænderdeputeret Meinert. Hovedchar. laudabilis p. e. orn.
- 2) N. B. A. Hauschulz, Søn af afd. Kammerraad Hauschulz paa Ehhvn. Hovedch. laudabilis.
- 3) B. Heise, Søn af Hr. Cancelliraad Heise i Kbhavn. Hovedch. laudabilis.
- 4) N. Salomon, Søn af 1ste Forsanger ved den mosaiske Menighed Hr. J. Salomon. Hovedch. laudabilis.
- 5) E. F. H. Schow, Søn af Hr. J. E. Schow, Loldembedsmand i Holsteen. Hovedch. laudabilis.
- 6) H. B. Hattesen, Søn af afd. Stomagermester Hattesen i Kbhvn. Hovedch. laudabilis.
- 7) B. P. J. Johansen, Søn af Hr. Amtschirurg Johansen i Kbhvn. Hovedch. laudabilis.
- 8) E. Andersen, Søn af Hr. Brændeviinsbrænder J. Andersen i Kbhvn. Hovedch. laudabilis.
- 9) N. C. Meinert, Broder til Nr. 1. Hovedch. laudabilis.
- 10) E. Thomsen, Søn af Hr. Silke- og Klædehandler Thomsen i Kbhvn. Hovedch. laudabilis.
- 11) H. F. B. Schlegel, Søn af Hr. P. E. Schlegel, Regimentschirurg i Vestindien. Hovedch. laudabilis.

I dette Skoleaar ere følgende 3 udgaaede af 1ste Realclasse med Hovedcharacter: Meget godt ved sidste Aars Examen i denne Classe:

- 1) B. Hagerup, en Søn af afd. Forpagter Hagerup. Har taget den almindelige Forberedelsesexamen og er nu paa det Jøenstrup'ske Seminarium.
- 2) N. Lambertsen, en Søn af afd. islandsk Kjøbmand Lambertsen. Kom paa Toldcontoiret i Faaborg.
- 3) F. C. B. Thymann, en Søn af Hr. Snedkermester Thymann i Kbhvn. Besøger for Tiden Kunstacademiets Skoler.

Disciplene, som ifjor vare 266 (123 i de studerende Classer, 143 i de iftestuderende), ere nu 267 (139 i de studerende Classer, 128 i de iftestuderende).

De ere fordeelte i følgende 15 Classer:

1ste stud. Cl.		har 28	Disciple.	
2den	— —	A —	12	—
	— —	B —	19	—
3die	— —	A —	25	—
	— —	B —	20	—
4de	— —	A —	18	—
	— —	B —	17	—
				}*
1ste Realclassse		—	11	—
2den	—	—	18	—
3die	—	—	19	—
4de	—	A —	20	—
	—	B —	19	—
				}*
5te	—	A —	12	—
	—	B —	13	—
				}*
Forberedelsescl.		—	16	—

*) Disse 2 Classer ere sibeordnede.

Underviisningsgjenstandene vare ved Aarets Slutning fordeelte paa følgende Maade:

Studerende Classer.	1.	2 A.	2 B.	3 A.	3 B.	4 A.	4 B.	taft.
Latin	10	11	11	11	11	11	11	76
Græsk	5	5	5	5	.	.	.	20
Hebraisk	3	3
Dansk	2	2	2	2	3	3	3	17
Lydst	2	2	2	2	2	2	2	14
Franst	2	2	2	2	4	4	4	20
Religion og Bibelhistorie.	3	2	2	3	3	3	3	19
Historie	3	2	2	2	2	2	2	15
Geographi	2	2	2	2	2	2	2	14
Mathematik og Regning .	4	5	5	4	4	4	4	30
Regning	1	1	1	3
Skrivning	1	1	1	2	2	2	9
Gymnastik og Svømning .	.	2	2	2	2	2	2	12
	36	36	36	36	36	36	36	252

Realklasser.	1 R.	2 R.	3 R.	4 R. a.	4 R. b.	5 R. a.	5 R. b.	Forb.	taft.
Dansk	3	3	4	8	8	12	10	10	58
Lydst	3	5	6	4	4	3	3	.	28
Franst	4	4	4	4	4	.	.	.	20
Engelsk	4	3	2	9
Religion og Bibelhist.	2	2	2	3	3	3	3	.	18
Historie	2	2	3	7
Geographi	2	2	2	2	2	3	3	.	16
Mathemat. og Regning	8	7	4	4	4	4	4	6	41
Naturhistorie	2	2	2	2	2	.	10
Naturalære	2	1	3
Regning	1	2	2	2	2	2	2	.	13
Skrivning	3	3	3	5	5	5	5	6	35
Gymnast. og Svømning	2	2	2	2	2	2	2	2	16
Sang	2	2	4
	36	36	36	36	36	36	36	26	278

De nærmest forestaaende Forandringer ere ovenfor antydede.

Skolens Lærere ere for nærværende Tid:

- M. Hammerich, Mag. art., Forstander for Skolen siden 12te Dec. 1842; underviste i Latin i 2den A 1831 og 1834; Lærer i Dansk i øverste st. Klasse siden August 1841 og i Latin samnefteds siden Dec. 1842, har 8 Timer ugentlig.
- Hr. C. Svenningsen, Cand. phil., Inspecteur ved Skolen siden 1ste Aug. 1832, Lærer siden Foraaret 1824, underviser i Mathematik i 1ste, 2den A og B, 3 A og i Latin i 3die A, har 29 Timer ugentlig.
- Hr. J. F. Dreboldt, Cand. juris, Copiist i Hof- og Stadsretten, Lærer siden 1ste Aug. 1826, underviser i Tydsk gennem alle Classer undtagen 1ste, 3die og 4de Realclasse B, har 29 Timer ugentlig.
- Hr. N. U. Krossing, Cand. philos., Cantor i Citabellet, Lærer siden 1ste Oct. 1828, underviser i Dansk i 4de Realclasse B, 5te Realclasse A og B, har 30 Timer ugentlig.
- Hr. D. C. Borck, Cand. philos., Lærer siden Aug. 1830, underviser i Fransk gennem alle Classer undtagen 1ste Realclasse, har 36 Timer ugentlig.
- Hr. N. J. Wagtmann, Cand. theol., Bibliothekar siden Jan. 1831, Lærer fra Jan. 1832, underviser i Religion i de 5 øverste Realclasser, i Mathematik og Regning i de 3 nederste studerende Classer, har 24 Timer ugentlig.
- Hr. Leopold H. S. Jørgensen, Cand. philos., Lærer siden Marts 1832, underviser i Dansk i 4de Realclasse A og i Geographi i 4de Realclasse A og B, 5te Realclasse A og B, har 18 Timer ugentlig.
- Hr. N. P. Keith, Cand. philos., blev Lærer 1833, deltagte i Inspectionen siden Febr. 1843, underviser i Natur-

Lære og Mathematik i 1ste og 2den Realclasse, i Danst i 2den og 3die Realclasse, i Regning i 5te Realclasse A og B og Forberedelsesclassen, har 33 Timer ugentlig.

Hr. C. F. Funch, Cand. philos., Lærer siden Mai 1834, underviser i Skrivning i 2den A og B, i Latin i 2den B og 3die B, har 24 Timer ugentlig.

Hr. P. B. Naasch, Handelsbogholder, Lærer siden Nov. 1834, underviser i Regning i de 5 øverste Realclasser, har 18 Timer ugentlig.

Hr. Fred. D. Jørgensen, Cand. theol., Lærer siden Mai 1835, underviser i Skrivning i de fire nederste studerende Classer, i 1ste Realclasse, i 4de Realclasse A og B og 5te Realclasse A, har 25 Timer ugentlig.

Hr. G. M. Müller, Lærer ved Landcadetacademiet, Lærer her ved Skolen siden Aug. 1837, underviser i Historie og Geographi i 2den B og 3die A, i Geographi i alle studerende Classer undtagen 4de A, samt i de tre øverste Realclasser, har 22 Timer ugentlig.

Hr. N. Th. Jønger, Cand. theol. Lærer siden Jan. 1840, underviser i Religion og Bibelhistorie i de tre yngste studerende Classer og i Sang i 5te Realclasse B og Forberedelsesclassen, har 11 Timer ugentlig.

Hr. Chr. Bartholin, Cand. philos., Lærer siden Aug. 1840, underviser i Danst i de fire yngste studerende Classer samt i 1ste Realclasse, i Latin i 4de studerende A, i Historie i de to øverste studerende samt i de tre øverste Realclasser, har 36 Timer ugentlig.

Hr. Hans P. E. Petersen, Stud. Uicol., Lærer siden Aug. 1840, underviser i Tydsk i 1ste, 3die og 4de Realclasse B, har 13 Timer ugentlig.

- Hr. G. Fistaine, Cand. philos., Lærer siden 1ste Mai 1841, underviser i Engelsk i de tre øverste Realclasser og i Fransk i 1ste Realclasse, har 13 Timer ugentlig.
- Hr. Jac. Stilling, Cand. theol., Lærer siden Aug. 1841, underviser i Dansk i 2den A og B, samt i Religion i de fire øverste studerende Classer, har 14 Timer ugentlig.
- Hr. F. Breinholm, Cand. theol., Lærer siden Aug. 1841, underviser i Bibelhistorie i 5te Realclasse A og B, har 6 Timer ugentlig.
- Hr. W. Lund, Stud. theol., Lærer siden Aug. 1841, underviser i Dansk, Læsning og Skrivning i Forberedelsesclassen, samt i Skrivning og Tegning i 5te Realclasse B, har 18 Timer ugentlig.
- Hr. Edv. Buch, Stud. theol., Lærer siden Jan. 1842, underviser i Skrivning i 2den og 3die Realclasse, har 6 Timer ugentlig.
- Hr. S. B. Thrige, Cand. philol., Lærer siden Jan. 1842, underviser i Historie i 3die B og 4de studerende Classe B, i Geographi i 4de studerende Classe A, har 6 Timer ugentlig.
- Hr. Krarup Hansen, Stud. polyt., Lærer siden Jan. 1842, underviser i Naturhistorie i de fem Realclasser fra 3die til 5te B, har 10 Timer ugentlig.
- Hr. Hoffmann, Architect og Kobberstikker, Lærer siden Marts 1842, underviser i Tegning, har 14 Timer ugentlig.
- Hr. Pastor Marckmann, i 1829 til 1831 Lærer i Religion og Dansk, underviser siden Aug. 1842 i Historie i 4de studerende Classe A, har 2 Timer ugentlig.
- Hr. F. Heise, Cand. theol., Lærer siden Aug. 1842, underviser i Hebraisk i ældste Afdeling af 1ste Classe, i Latin i 4de studerende Classe B, har 14 Timer ugentlig.

Hr. C. Berg, Cand. philol., Lærer siden Oct. 1842, underviser i Græsk i 2den studerende Klasse B og 3die studerende Klasse A, har 10 Timer ugentlig.

Hr. J. Mygdal, Cand. theol., Lærer siden Febr. 1843, underviser den yngste Afdeling af 1ste studerende Klasse i Hebraisk, har 3 Timer ugentlig.

Hr. Chr. Listow, Stud. philol., Lærer siden April 1843, underviser i Græsk i 1ste og 2den A, i Latin i 1ste Klasse, har 15 Timer ugentlig.

Hr. C. N. Møller, Stud. philol., Lærer siden April 1843, underviser i Latin i 2den A, har 11 Timer ugentlig.

Sangunderviisningen under Hr. Cand. theol Borup (to ugentlige Timer udenfor den egentlige Skoletid) er omtalt Pag. 13.

Underviisningen i Gymnastik og Svømning, som nu optager 26 ugentlige Timer, forestaaes af Hr. Scheer, Hr. Holb og Hr. Reinvaldt.

Underviisning i Dands er i Wintermaanederne meddeelt af Hr. Bentsen, Dandsler ved det kongelige Theater, 2 Timer ugentlig.

Næste Aar ville følgende Lærebøger blive benyttede:

Forberedelsesklassen.

Hjorts danske Børneven (3die Udg.).

5te Realclasse.

Hjorts d. Børneven (helst 3die Udg.) Krossings poet. Læseb. 1ste Deel. Sammes Opgaver til Dvæls i Stil. Hallagers tydske Læsebog fra 1840. Luthers lille Katechismus. Herslebs mindre Bibelhistorie. G. A. Müllers Begyndelsesgrunde i Geogr. Et Atlas. Krøyers Naturhist.

4de Realclasse.

Hjorts d. Børneven (2den Udg.). Krossings Schema til dansk Grammatik (3die Udg.). Sammes poet. Læseb. 1ste Deel. Sammes Opgaver til Dvæls i Stil. Hallagers t. Læsebog fra 1840. Borrings Manuel de la langue française (4de Udg.) Herslebs mindre Bibelhist. Valles Lærebog. G. A. Müllers Begyndelsesgrunde i Geogr. Et Atlas. Krøyers Naturhist.

3die Realclasse.

Hjorts d. Børneven (2den Udg.). Krossings Schema til dansk Grammatik (3die Udg.). Riises større t. Læseb. Hjorts t. Gram. Borrings Manuel de la langue française. Sammes fr. Gram. (5te Udg.). Mariboers Stories of Englands history. Sammes engelske Formlære. Werels Bibelhistorie. Valles Lærebog. Det Nye Testament. Rosfods Historiens vigtigste Begivenheder (Udg. 1843). Munthes Geogr. ved Welfchow (9de Dplag). Et Atlas. Krøyers Naturhist.

2den Realclasse.

Holsts d. Læseb. Prof. (2den Udg.). Riises større t. Læseb. Hjorts t. Gram. Grønbergs Stiløvelsesbog for Begyndere. B. Bjerrings Samling af lette franske Læsestykker (med Dversf.).

Deichmanns fr. Gr. Tales of a Grandfather ved Mariboe. Sammes eng. Læsebog efter en ny Methode. Sammes eng. Formlære. Herslebs mindre Bibelhist. Valles Lærebog. Det Nye Testament. Allens mindre Danmarkshistorie. Rosfods Historiens vigtigste Begivenheder. Munthes Geogr. ved Belschow. Et Atlas. Svenningsens Geometri.

Iste Realclasse.

Holsts d. Læseb. Prof. (2den Udg.). Krigets belehrende Darstellungen. Hjorts t. Gram. Grønbergs større Stilovelselibog. B. Bjerrings Lectures françaises, II ed. (med Dversf.). Deichmanns fr. Gram. English stories, ed. by Repp. The vicar of Wakefield. Mariboës eng. Læseb. efter en ny Methode. Sammes Formlære. Herslebs mindre Bibelhist. Valles Lærebog. Det Nye Testament. Allens mindre Danmarkshistorie. Rosfods Historiens vigtigste Begivenheder. Munthes Geogr. ved Belschow. Et Atlas. Svenningsens Geometri. Jürgensens Arithmetik (2den Udg.).

IV. studerende Classe.

Rosfings Schema til dansk Gram. (3die Udg.). Madvig's lat. Gram. Borgens lat. Læseb. Riises større t. Læseb. Hjorts t. Gram. Borrings Manuel. Sammes fr. Gram. (5te Udg.). Werels Bibelhistorie. Valles Lærebog. Det Nye Testament. Rosfods Historiens vigtigste Begivenheder (Udg. 1843). Munthes Geogr. ved Belschow (9de Dplag). Et Atlas.

III. studerende Classe B.

Madvig's lat. Gram. Borgens lat. Læseb. Riises større t. Læseb. Hjorts t. Gram. Grønbergs Stilovelselibog for Begyndere. B. Bjerrings Samling af lette franske Læsestykker (med Dversf.). Deichmanns fr. Gram. Herslebs større Bibelhist. Valles Lærebog. Det Nye Testament. Rosfods Historiens

vigtigste Begivenheder. Munthes Geogr. v. Belschow. Et Atlas. Jürgensens Arithmetik (2den Udg.).

III. Studerende Classe A.

Madvigs lat. Gram. Cornelius Nepos. E. Bergs Schema til den græske Formlære. Sammes græske Læsebog. Riises større t. Læseb. Hjorts t. Gram. Grønbergs Stiløvelsesbog for Begyndere. Pornings Læseb. for Mellemclasserne (3die Udg.). Deichmanns fr. Gram. Herslebs større Bibelhist. Balles Lærebog. Det Nye Testament. Allens mindre Danmarks Historie. Kofods Udtog (8de Udg.). Munthes Geogr. ved Belschow. Et Atlas. Svenningens Geometri. Jürgensens Arithmetik (2den Udg.).

II. Studerende Classe B.

Madvigs lat. Gram. Ciceros Taler (Madvigs Udg.). Cæsar om den galliske Krig. Langes gr. Gram. (3die Udg.). Sammes Materialier (2den Udg.). Rungs større t. Læsebog. Hjorts t. Gram. Ideler u. Nolte Handbuch d. fr. Sprache u. Litt. prof. Th. Deichmanns fr. Gram. Herslebs større Bibelhist. Fogtmanns Lærebog. Kofods Udtog. Munthes Geogr. v. Belschow. Et Atlas. Svenningens Geometri. Jürgensens Arithmetik (2den Udg.).

II. Studerende Classe A.

Madvigs lat. Gram. Ciceros Taler (Madvigs Udg.). Livius 1ste Pentade. Brjesens rom. Antiqu. Langes gr. Gram. (3die Udg.). Homers Odysf. Tregders Anthologi. Xenophons Anabast. Rungs større t. Læsebog. Hjorts t. Gram. Ideler u. Nolte Handb. d. fr. Sprache und Litt. prof. Th. Deichmanns fr. Gram. Herslebs større Bibelh. Fogtmanns Lærebog. Allens mindre Danmarkshist. Kofods Udtog. Munthes Geogr.

p. Belschow. Svenningsens Geometri. Jürgensens Arithmetik (2den Udg.).

I. Studerende Classe.

Madvigs lat. Gram. Cicero om Taleren (Henrichsens Udg.). Horats. Virgils Æneide. Tacitus Germania. Livius 1ste Pentade. Bojesens rom. Antiqv. Langes gr. Gram. (3die Udg.). Homers Odysf. Herodots Klio. Xenophons Memorab. Genesis. Whittes hebraiske Sproglære. Sammes Analyse til Genesis. Hjorts t. Læseb. 2det Bind. Sammes t. Gram. Mérimée mosaïque. Deichmanns fr. Gram. Herslebs større Bibelhist. Fogtmanns Lærebog. Et græsk Testament. Allens mindre Danmarkshist. Rosods Udtog. Munthes Geogr. ved Belschow. Et Atlas. Svenningsens Geometri. Jürgensens Arithmetik (2den Udg.).

∴

Schema over den aarlige Examen.

Iste studerende Classe A α .

Fredagen	7 Juli,	7—10 Latinsk Stil.
		3½—6 Latinsk Oversættelse.
		6—8 Geometri skriftlig.
Lørdagen	8 Juli,	7½—10½ Religions Afhandling.
		3½—6 Fransk Stil.
		6—8 Arithmetik skriftlig.
Mandag	10 Juli,	7½—10½ Historisk Afhandling.
		3½—6 Tydsk Stil.

Fredagen	14 Juli,	8—10½ Græsk.
		10½—12½ Historie.
		6—8 Geographi.
Lørdagen	15 Juli,	4—6½ Latin.
		6½—8 Hebraisk.
Mandagen	17 Juli,	8—9½ Geometri.
		9½—11 Religion.
Tirsdagen	18 Juli,	7—8½ Tydsk.
Onsdagen	19 Juli,	8½—10 Bibelhistorie.
		10—11½ Arithmetik.
		11½—1 Fransk.

Iste studerende Classe A β .

Skriftlig Examen i Fælledsstab med Iste A α .

Fredagen	14 Juli,	8—10 Geographi.
		5—6½ Arithmetik.
		6½—8 Bibelhistorie.

- Mandagen 17 Juli, 8—10 Latin.
 4—6 Historie.
 6—8 Græff.
- Tirsdagen 18 Juli, 11—12½ Tydss.
 12½—2 Hebraisk.
- Onsdagen 19 Juli, 10—11½ Religion.
 11½—1 Geometri.
 1—2½ Fransk.

I^{te} studerende Klasse B.

- Fredagen 7 Juli, 7½—10½ Historisk Afhandling.
 3½—6 Tydss Stil.
 6—8 Arithmetik skriftlig.
- Løverdagen 8 Juli, 7—10 Latinsk Stil.
 3½—6 Latinsk Oversættelse.
 6—8 Geometri skriftlig.
- Mandagen 10 Juli, 7½—10½ Religions Afhandling.
 3½—6 Fransk Stil.

- Fredagen 14 Juli, 12½—2 Geometri.
- Løverdagen 15 Juli, 11—12½ Fransk.
 12½—2 Arithmetik.
- Mandagen 17 Juli, 11—12½ Bibelhistorie.
 12½—2 Historie.
- Tirsdagen 18 Juli, 8—9½ Græff.
 9½—11 Religion.
 4—6 Latin.
 6—7 Tydss.
- Onsdagen 19 Juli, 1—2 Hebraisk.
 7—8½ Geographi.

2den studerende Klasse A.

- Fredagen 7 Juli, 7½—10½ Dansk Stil.
 3½—6 Fransk Stil.
 6—8 Arithmetik skriftlig.
- Lørdagen 8 Juli, 7—10 Latinsk Oversættelse.
 3½—6 Lydsk Stil.
 6—8 Geometri skriftlig.
- Mandagen 10 Juli, 7—10 Latinsk Stil.
-

- Fredagen 14 Juli, 4—6 Græsk.
- Lørdagen 15 Juli, 8—9½ Geographi.
 9½—11 Historie.
- Mandagen 17 Juli, 4—6 Latin.
 6—8 Religion og Bibelhistorie.
- Tirsdagen 18 Juli, 8—9½ Fransk.
 9½—11 Lydsk.
 11—12½ Arithmetik.
 12½—2 Geometri.

2den studerende Klasse B.

- Fredagen 7 Juli, 7—10 Mathematik skriftlig.
 3½—6 Græsk Stil.
- Lørdagen 8 Juli, 7—10 Latinsk Stil:
 3½—6 Lydsk Stil.
- Mandagen 10 Juli, 7½—10½ Dansk Stil.
 3½—6 Latinsk Oversættelse.
-

- Fredagen 14 Juli, 8—10 Fransk.
 10—12 Lydsk.
- Lørdagen 15 Juli, 4—5½ Arithmetik.
 5½—8 Græsk.

- Mandagen 17 Juli, 8—10 Historie.
6—8 Geometri.
Tirsdagen 18 Juli, 4—6 Geographi.
6—8½ Religion og Bibelhistorie.
Onsdagen 19 Juli, 4—6½ Latin.

3die studerende Klasse A.

- Fredagen 7 Juli, 11—2 Latinsk Oversættelse.
Lørdagen 8 Juli, 11—2 Latinsk Stil.
Mandagen 10 Juli, 11—2 Dansk Stil.
-

- Fredagen 14 Juli, 12—2½ Græsk.
Lørdagen 15 Juli, 8—11 Latin.
11—2 Historie.
Mandagen 17 Juli, 10—12 Arithmetik.
12—2½ Geometri.
Tirsdagen 18 Juli, 8½—11½ Geographi.
11½—2½ Religion og Bibelhistorie.
Onsdagen 19 Juli, 8—11 Fransk.
11—1½ Tydsk.

3die studerende Klasse B.

- Fredagen 7 Juli, 11—2 Dansk Stil.
Lørdagen 8 Juli, 11—2 Latinsk Oversættelse.
Mandagen 10 Juli, 11—2 Latinsk Stil.
-

- Fredagen 14 Juli, 4—6 Religion og Bibelhistorie.
6—8 Historie.
Lørdagen 15 Juli, 4—6½ Latin.
6½—8½ Geographi.
Mandagen 17 Juli, 12—2 Tydsk.

Fredagen 14 Juli, 10—12 latin.
 Løvedagen 15 Juli, 4—5½ fransk.
 5½—6½ Regning.
 6½—8 Kjøbf.
 Onsdagen 19 Juli, 8½—10 dansk.
 4—5½ Geographi.
 5½—7 Historie.
 7—8½ Religion og Middelhistorie.

Fredagen 14 Juli, 12—1 Regning.
 1—2½ dansk.
 8—9½ Kjøbf.
 9½—11 fransk.
 Mandagen 17 Juli, 10—12 latin.
 Onsdagen 19 Juli, 4—5½ Geographi.
 5½—7 Religion og Middelhistorie.
 7—8½ Historie.

4de indberende Klasse B.

Fredagen 14 Juli, 11—1 latin.
 6—8 dansk stil.
 Løvedagen 8 Juli, 8—10 prøvefrøning.

Fredagen 18 Juli, 10—11½ dansk.
 11½—1½ fransk.
 1½—2½ Arithmetik.

4de indberende Klasse A.

Fredagen 7 Juli, 11—1 latin.
 6—8 dansk stil.
 Løvedagen 8 Juli, 8—10 prøvefrøning.

1ste Realclasse.

- Fredagen 7 Juli, 7—10 Fransk Stiil.
4—6 Mathematik skriftlig.
- Løverdagen 8 Juli, 8—10 Prøvefrivning.
4—6 Dansk Stiil.
6—8 Regning skriftlig.
- Mandagen 10 Juli, 7—10 Engelsk Stiil.
3½—6 Lybsk Stiil.
-

- Fredagen 14 Juli, 8—9½ Naturlære.
9½—10½ Regning.
- Løverdagen 15 Juli, 10—11½ Geometri.
11½—1 Dansk.
1—2½ Engelsk.
- Mandagen 17 Juli, 8—9½ Fransk.
9½—11 Lybsk.
11—12 Arithmetik.
- Tirsdagen 18 Juli, 4—5½ Religion og Bibelhistorie.
5½—7 Historie.
7—8½ Geographi.

2^{den} Realclasse.

- Fredagen 7 Juli, 11—2 Fransk Stiil.
6—8 Dansk Stiil.
- Løverdagen 8 Juli, 8—10 Prøvefrivning.
6—8 Lybsk Stiil.
- Mandagen 10 Juli, 11—2 Engelsk Stiil.
-

- Fredagen 14 Juli, 10½—12 Regning.
12—2 Engelsk.
- Løverdagen 15 Juli, 8—10 Dansk.

Mandagen 17 Juli, 4—6 Religion og Bibelhistorie.
6—8 Fransk.

Tirsdagen 18 Juli, 8—10 Geometri.

Onsdagen 19 Juli, 8—10 Lydsk.
10—12 Geographi.
12—2 Historie.
4—5 Arithmetik.
5—7 Naturlære.

3^{die} Realclasse.

Mandagen 10 Juli, 8—10 Dansk Stil.
10—12 Lydsk Stil.
12—2 Prøvefrivning.

Lørdagen 15 Juli, 8—10 Religion og Bibelhistorie.
10—11 Regning.
11—2 Lydsk.

Tirsdagen 18 Juli, 9½—11½ Engelsk.
11½—1 Historie.

Onsdagen 19 Juli, 8—9½ Geographi.
9½—11½ Dansk.
5—7 Fransk.
7—8½ Naturhistorie.

4de Realclasse A.

Mandagen 10 Juli, 8—10 Orthographi.
10—12 Lydsk Stil.
12—1½ Prøvefrivning.

Fredagen 14 Juli, 12—2 Dansk.
6—8 Lydsk.

Mandagen 17 Juli, 4—6 Fransk.
6—8 Religion og Bibelhistorie.

- Tirsdagen 18 Juli, 1—2 Regning.
 Onsdagen 19 Juli, 11½—1½ Naturhistorie.
 1½—2½ }
 4—5 } Geographi.

4te Realclasse B.

- Mandagen 10 Juli, 8—10 Tydssk. Stil.
 10—12 Prøvefrivning.
 12—1½ Orthographi.

- Fredagen 14 Juli, 8—10 Geographi.
 10—12 Danst.
 4—6 Tydssk.

- Mandagen 17 Juli, 11—12 Regning.
 12—2 Naturhistorie.

- Tirsdagen 18 Juli, 4—6 Fransk.
 6—8 Religion og Bibelhistorie.

5te Realclasse A.

- Mandagen 10 Juli, 8—10 Prøvefrivning.
 10—12 Orthographi.

- Fredagen 14 Juli, 4—5 Regning.
 Lørdagen 15 Juli, 11—12½ Bibelhistorie.
 12½—2 Geographi.

- Mandagen 17 Juli, 12—2 Danst.

- Tirsdagen 18 Juli, 4—5½ Tydssk.
 5½—7 Naturhistorie.

5te Realclasse B.

- Mandagen 10 Juli, 8—10 Orthographi.
 10—12 Prøvefrivning.

Lørdagen 15 Juli, 4—5 Regning.

5—6½ Danst.

6½—8 Geographi.

Mandagen 17 Juli, 8—9½ Naturhistorie.

9½—11 Bibelhistorie. —

Tirsdagen 18 Juli, 8—9½ Lydst.

Forberedelsesclasse.

Fredagen 14 Juli, 4—7 Danst.

Mandagen 17 Juli, 4—6 Regning.

Skoleunderviisningen ophører for 1ste studerende Classe Fredag Middag den 30te Juni, — og for de øvrige studerende Classer samt for 1ste og 2den Realclasse Torsdag Middag den 6te Juli, — for 3die, 4de Realclasse A og B, 5te Realclasse A og B Lørdag Middag den 8de Juli, — for Forberedelsesclassen Onsdag Middag den 12te Juli.

Hofaldet af Examen vil fra 1ste August være ophængt paa Skolen; hvilke Bøger der bruges i hver Classe, kan sees af dette Skrift S. 30—33.

Torsdagen den 13de Juli Kl. 10 prøves de til Optagelse i Skolen bestemte Disciple.

Torsdagen den 10de August Kl. 8 begynder Underviisningen i det nye Skoleaar.

Til at overvære Examen indbydes Enhver, der har Interesse for Skolen.
